EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 19.6.2024
COM(2024) 612 final

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Italiens ekonomiska politik, socialpolitik, sysselsättningspolitik, strukturpolitik och budgetpolitik

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 612 final}

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Italiens ekonomiska politik, socialpolitik, sysselsättningspolitik, strukturpolitik och budgetpolitik

EUROPEISKA UNIONENS RÅD UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION.

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1263 av den 29 april 2024 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97[1], särskilt artikel 3.3,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigering av makroekonomiska obalanser[2], särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

(1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241[3], genom vilken faciliteten för återhämtning och resiliens inrättades, trädde i kraft den 19 februari 2021. Faciliteten för återhämtning och resiliens ger ekonomiskt stöd till medlemsstaterna för genomförandet av reformer och investeringar och utgör en finanspolitisk impuls som finansieras av EU. I enlighet med europeiska planeringsterminens prioriteringar bidrar den till den ekonomiska och sociala återhämtningen och till genomförandet av hållbara reformer och investeringar, i synnerhet för att främja den gröna och den digitala omställningen och göra medlemsstaternas ekonomier mer resilienta. Den bidrar också till att stärka de offentliga finanserna och stimulera tillväxt och sysselsättning på medellång och lång sikt, förbättra den territoriella sammanhållningen inom EU och stödja det fortsatta genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

---

1 EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

2 EUT L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

3 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

(2) REPowerEU-förordningen[4] antogs den 27 februari 2023 och målet är att fasa ut EU:s beroende av import av ryska fossila bränslen. Detta bidrar till energitrygghet och diversifiering av EU:s energiförsörjning, samtidigt som användningen av förnybar energi, energilagringskapaciteten och energieffektiviteten ökar. Italien har lagt till ett nytt REPowerEU-kapitel i sin nationella återhämtnings- och resiliensplan för att på så sätt finansiera viktiga reformer och investeringar som ska bidra till att målen för REPowerEU uppnås.

(3) Den 16 mars 2023 lade kommissionen fram ett meddelande, *EU:s konkurrenskraft på lång sikt – efter 2030*[5], som ska ligga till grund för politiska beslut och skapa ramvillkor för ökad tillväxt. I meddelandet fastställs nio ömsesidigt förstärkande faktorer som bidrar till ökad konkurrenskraft. Bland dessa faktorer är tillgång till privat kapital, forskning och innovation, utbildning och kompetens samt den inre marknaden de främsta politiska prioriteringarna för reformer och investeringar, för att ta itu med aktuella produktivitetsutmaningar och bygga upp långsiktig konkurrenskraft i EU och dess medlemsstater. Den 14 februari 2024 följdes detta meddelande av kommissionens årsrapport om den inre marknaden och konkurrenskraften[6]. I rapporten beskrivs de starka sidorna av och utmaningarna för EU:s inre marknad, och den årliga utvecklingen mäts enligt de nio fastställda faktorerna för konkurrenskraft.

(4) Den 21 november 2023 antog kommissionen 2024 års årliga översikt över hållbar tillväxt[7], vilket utgjorde starten för 2024 års omgång av den europeiska planeringsterminen. Den 22 mars 2024 godkände Europeiska rådet prioriteringarna i översikten kring de fyra principerna för konkurrenskraftig hållbarhet. Den 21 november 2023 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även 2024 års rapport om förvarningsmekanismen, enligt vilken Italien är en av de medlemsstater som kan påverkas eller riskerar att påverkas av obalanser och skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen ett yttrande om utkastet till budgetplan för 2024 för Italien. Kommissionen antog också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet, som rådet antog den 12 april 2024, liksom förslaget till 2024 års gemensamma sysselsättningsrapport med en analys av genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningspolitiken och principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter, som rådet antog den 11 mars 2024.

(5) Den 30 april 2024 trädde EU:s nya ram för ekonomisk styrning i kraft. Ramen omfattar Europaparlamentets och rådets nya förordning (EU) 2024/1263 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97. Den omfattar också den ändrade förordningen (EG) nr 1467/97 om genomförande av förfarandet vid alltför stora underskott och det ändrade direktivet 2011/85/EU om medlemsstaternas budgetramverk[8]. Målen för den nya ramen är en hållbar offentlig skuldsättning och en

---

4 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 av den 27 februari 2023 om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtning och resiliens och om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013, (EU) 2021/1060 och (EU) 2021/1755 samt direktiv 2003/87/EG (EUT L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

5 COM(2023) 168 final.

6 COM(2024) 77 final.

7 COM(2023) 901 final.

8 Rådets förordning (EU) 2024/1264 av den 29 april 2024 om ändring av förordning (EG) nr 1467/97 om påskyndande och klargörande av genomförandet av förfarandet vid alltför stora underskott (EUT L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) och rådets direktiv (EU)

hållbar tillväxt för alla genom en gradvis konsolidering av de offentliga finanserna samt reformer och investeringar. Ramen främjar nationellt egenansvar och har ett större fokus på ett medelfristigt perspektiv, i kombination med en effektivare och mer enhetlig övervakning. Varje medlemsstat bör lämna in en nationell medelfristig finans- och strukturpolitisk plan till rådet och kommissionen. De nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska planerna innehåller en medlemsstats åtaganden vad gäller offentliga finanser, reformer och investeringar och omfattar en planeringshorisont på fyra eller fem år, beroende på valperiodens längd i medlemsstaten. Nettoutgiftsbanan[9] i de nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska planerna bör överensstämma med kraven i förordning (EU) 2024/1263, däribland kraven på att den offentliga bruttoskulden senast vid anpassningsperiodens slut förs in, eller hålls kvar, på en sannolikt nedåtgående bana, eller att den bibehålls på en sund nivå under 60 % av BNP, och att det offentliga underskottet minskar och/eller hålls under referensvärdet på 3 % av BNP på medellång sikt. Om en medlemsstat åtar sig att genomföra ett antal relevanta reformer och investeringar i enlighet med förordning (EU) 2024/1263 får anpassningsperioden förlängas med högst tre år. För att stödja utarbetandet av dessa planer kommer kommissionen den [21 juni] 2024 att ge medlemsstaterna vägledning om innehållet i planerna och de efterföljande årliga lägesrapporter som de kommer att behöva lämna in och, i enlighet med artikel 5 i förordning (EU) 2024/1263, att översända teknisk vägledning om finanspolitiska anpassningar till dem (referensbanor och teknisk information i tillämpliga fall). Medlemsstaterna bör lämna in sina medelfristiga finans- och strukturpolitiska planer senast den 20 september 2024, såvida inte medlemsstaten och kommissionen enas om att förlänga tidsfristen med en rimlig tidsperiod. Medlemsstaterna bör se till att deras nationella parlament involveras och att oberoende finanspolitiska institutioner, arbetsmarknadens parter och andra nationella intressenter konsulteras i lämplig utsträckning.

(6) Europeiska planeringsterminen 2024 fortsätter att utvecklas i takt med genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens. Ett fullständigt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanerna är fortsatt viktigt för att de politiska prioriteringarna inom ramen för den europeiska planeringsterminen ska ge resultat, eftersom planerna bidrar till en effektiv hantering av alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i de relevanta landsspecifika rekommendationer som utfärdats på senare år. De landsspecifika rekommendationerna från 2019, 2020, 2022 och 2023 är dessutom relevanta även för återhämtnings- och resiliensplaner som granskats, uppdaterats eller ändrats i enlighet med artiklarna 14, 18 och 21 i förordning (EU) 2021/241.

(7) Den 30 april 2021 lämnade Italien in sin nationella återhämtnings- och resiliensplan till kommissionen i enlighet med artikel 18.1 i förordning (EU) 2021/241. Kommissionen har med stöd av artikel 19 i förordning (EU) 2021/241 bedömt återhämtnings- och resiliensplanens relevans, ändamålsenlighet, effektivitet och enhetlighet i enlighet med bedömningsriktlinjerna i bilaga V till den förordningen.

2024/1265 av den 29 april 2024 om ändring av direktiv 2011/85/EU om krav på medlemsstaternas budgetramverk (EUT L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

[9] Nettoutgifter enligt definitionen i artikel 2 i rådets förordning (EU) 2024/1263 av den 29 april 2024 (EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Med nettoutgifter avses offentliga utgifter efter avdrag för i) ränteutgifter, ii) diskretionära åtgärder på inkomstsidan, iii) utgifter för unionsprogram som till fullo motsvaras av inkomster i form av unionsmedel, iv) nationella utgifter för samfinansiering av program som finansieras av unionen, v) konjunkturberoende delar av utgifter för arbetslöshetsersättning samt vi) engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.

Den 13 juli 2021 antog rådet sitt beslut om godkännande av bedömningen av Italiens återhämtnings- och resiliensplan[10], som ändrades den 8 december 2023 enligt artikel 18.2 i förordning (EU) 2021/241 för att uppdatera det högsta ekonomiska bidraget för icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd samt för att inkludera REPowerEU-kapitlet[11]. Delutbetalningarna ska verkställas på villkor att kommissionen fattar ett beslut i enlighet med artikel 24.5 i förordning (EU) 2021/241 om att Italien på ett tillfredsställande sätt har uppnått de relevanta delmål och mål som angetts i rådets genomförandebeslut. För att delmålen och målen ska anses ha uppnåtts på ett tillfredsställande sätt får delmål och mål som tidigare uppnåtts inte ha upphävts.

(8) Den 30 april 2024 lämnade Italien in sitt nationella reformprogram för 2024 och sitt stabilitetsprogram för 2024, i enlighet med artikel 4.1 i förordning (EG) nr 1466/97. I enlighet med artikel 27 i förordning (EU) 2021/241 återspeglar 2024 års nationella reformprogram också Italiens halvårsvisa rapporter om framstegen avseende målen i återhämtnings- och resiliensplanen.

(9) Den 19 juni 2024 offentliggjorde kommissionen 2024 års landsrapport för Italien[12]. Rapporten innehöll en bedömning av hur väl Italien hade lyckats med de relevanta landsspecifika rekommendationer som rådet antog mellan 2019 och 2023, och en utvärdering av landets genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen. Utifrån denna analys konstaterades i landsrapporten brister i fråga om de utmaningar som inte eller endast delvis hade åtgärdats genom återhämtnings- och resiliensplanen, och även nya och framväxande utmaningar. I landsrapporten behandlades också Italiens framsteg avseende genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och med att uppnå EU:s överordnade mål för sysselsättning, kompetens och fattigdomsbekämpning samt framstegen med att uppnå FN:s mål för hållbar utveckling.

(10) Kommissionen har gjort en fördjupad granskning av Italien i enlighet med artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011. De viktigaste resultaten av kommissionens bedömning av makroekonomiska sårbarheter för Italien enligt den förordningen offentliggjordes i april 2024[13]. Den 19 juni 2024 drog kommissionen slutsatsen att Italien har makroekonomiska obalanser efter att ha konstaterat att Italien hade alltför stora obalanser 2023. Särskilt kvarstår sårbarheter i fråga om hög offentlig skuldsättning och svag produktivitetstillväxt mot bakgrund av en instabil arbetsmarknad och vissa kvarvarande svagheter i finanssektorn, som har gränsöverskridande betydelse. Italiens offentliga skuldkvot har minskat markant sedan toppnivån under covid-19-pandemin, främst på grund av en stark tillväxt av BNP i löpande priser. Den offentliga skuldkvoten är dock fortfarande hög, över 137 % av BNP 2023, och den nedåtgående trenden förväntas vända uppåt i år och nästa år. Denna vändning beror på en stor skuldökande stock-/flödesjustering, som fortfarande är betydande, om än minskande, i de offentliga finanserna samt lägre nominell BNP-tillväxt. Produktivitetstillväxten har överlag och i genomsnitt varit positiv men begränsad, vilket bekräftar behovet av reformer och investeringar för att komma till rätta med strukturella brister och främja

[10] Rådets genomförandebeslut av den 13 juli 2021 om godkännande av bedömningen av Italiens återhämtnings- och resiliensplan (ST 10160/21 INIT; ST 10160/21 ADD 1; ST 10160/21 ADD 1 REV 1; ST 10160/21 ADD 1 REV 2; ST 10160/21 ADD 1 REV 2 COR 1).

[11] Rådets genomförandebeslut av den 8 december 2023 om ändring av genomförandebeslut av den 13 juli 2021 om godkännande av bedömningen av Italiens återhämtnings- och resiliensplan (ST 16051 2023 INIT).

[12] SWD(2024) 612 final.

[13] SWD(2024) 104 final.

gynnsamma villkor för produktivitetstillväxt. Förhållandena på arbetsmarknaden har förbättrats under de senaste åren och har inte lett till något lönetryck. Arbetskraftsdeltagandet har stigit till rekordnivåer, även om nivåerna fortfarande är jämförelsevis låga. Finanssektorn har stärkts ytterligare genom förbättringar av kvaliteten på bankernas tillgångar och lönsamhet, men italienska banker är fortfarande avsevärt exponerade för statspapper och statligt garanterade lån via sina balansräkningar. De politiska åtgärderna har varit gynnsamma för att ta itu med sårbarheterna, däribland genom genomförandet av återhämtnings- och resiliensplanen, som bland annat främjar produktivitet och potentiell BNP-tillväxt för att bidra till att minska den offentliga skuldkvoten på längre sikt. Det är fortfarande viktigt att hålla takten i genomförandet av återhämtnings- och resiliensplanerna och ytterligare politiska insatser skulle vara till nytta. Det är uppenbart att det krävs fler åtgärder för att minska den höga offentliga skuldkvoten. Den reformerade stabilitets- och tillväxtpakten, inbegripet tillämpningen av förfarandet vid alltför stora underskott, erbjuder en lämplig och stark övervakningsmekanism för att hantera riskerna i fråga om de offentliga finansernas hållbarhet och komplettera övervakningen inom ramen för förfarandet vid makroekonomiska obalanser.

(11) På grundval av uppgifter som validerats av Eurostat[14] minskade Italiens underskott i de offentliga finanserna från 8,6 % av BNP 2022 till 7,4 % 2023, medan den offentliga bruttoskulden sjönk från 140,5 % av BNP i slutet av 2022 till 137,3 % i slutet av 2023. Såsom tillkännagavs i den finanspolitiska vägledningen för 2024[15] tar kommissionen det första steget mot att inleda underskottsbaserade förfaranden vid alltför stora underskott på basis av utfallsdata för 2023 i linje med gällande regelverk. Den 19 juni 2024 antog kommissionen en rapport i enlighet med artikel 126.3 i EUF-fördraget[16]. I rapporten bedömdes Italiens budgetläge utifrån det faktum att dess underskott i de offentliga finanserna 2023 överskred referensvärdet på 3 % av BNP. I rapporten drogs slutsatsen att kommissionen, mot bakgrund av denna bedömning och efter att ha beaktat ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande enligt artikel 126.4 i EUF-fördraget, avser att i juli föreslå att ett förfarande vid alltför stora underskott inleds för Italien genom att rekommendera rådet att anta ett beslut enligt artikel 126.6 om fastställande av att det föreligger ett alltför stort underskott.

(12) I sin rekommendation av den 12 juli 2022 rekommenderade rådet[17] att Italien skulle säkerställa en försiktig finanspolitik under 2023, särskilt genom att begränsa ökningen i nationellt finansierade primära löpande utgifter till en nivå som ligger under den potentiella produktionstillväxten på medellång sikt[18], med beaktande av ett fortsatt tillfälligt och riktat stöd till de hushåll och företag som drabbas hårdast av de höjda energipriserna och till människor som flyr från Ukraina. Italien rekommenderades samtidigt att vara redo att anpassa de löpande utgifterna efter hur situationen utvecklas. Italien rekommenderades även att öka de offentliga investeringarna för den gröna och den digitala omställningen och för energitrygghet med beaktande av

---

14 Eurostats euroindikatorer, 22.4.2024.

15 COM(2023) 141 final.

16 Rapport från kommissionen utarbetad i enlighet med artikel 126.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, 19.6.2024, COM(2024) 598 final.

17 Rådets rekommendation av den 12 juli 2022 om Italiens nationella reformprogram 2022 med avgivande av rådets yttrande om Italiens stabilitetsprogram 2022 (EUT C 334, 1.9.2022, s. 96).

18 Baserat på kommissionens vårprognos 2024 uppskattas Italiens potentiella produktionstillväxt på medellång sikt 2023 till 5,9 % i nominella termer, baserat på den genomsnittliga reala potentiella tillväxttakten under tio år och BNP-deflatorn 2023.

REPowerEU-initiativet, inbegripet med hjälp av faciliteten för återhämtning och resiliens och andra unionsmedel. Enligt kommissionens beräkningar var den finanspolitiska inriktningen[19] 2023 något expansiv, 0,3 % av BNP, mot bakgrund av den höga inflationen. Ökningen i nationellt finansierade primära löpande utgifter (ej inräknat diskretionära åtgärder på inkomstsidan) under 2023 gav ett kontraktivt bidrag på 1,0 % av BNP till den finanspolitiska inriktningen och var i linje med rådets rekommendation. Det kontraktiva bidraget från nationellt finansierade primära löpande utgifter berodde på de minskade kostnaderna för (riktade och oriktade) krisåtgärder till hushåll och företag med anledning av energiprishöjningarna (med 1,4 procentenheter av BNP). Pensioner och sänkningar av skattekilen på arbete var de främsta drivkrafterna bakom ökningen i nationellt finansierade primära löpande utgifter (exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan). Utgifter som finansierades med bidrag från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel uppgick till 0,8 % av BNP 2023. Nationellt finansierade investeringar uppgick till 2,9 % av BNP 2023, vilket motsvarar en ökning med 0,3 procentenheter jämfört med 2022. Italien finansierade ytterligare investeringar genom faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel. Italien finansierade offentliga investeringar för den gröna och den digitala omställningen och för energitrygghet, såsom förstärkning av smarta nät, anläggning av den ”tyrrenska förbindelsen”, utveckling av system för snabb masstransport, produktion av vätgas i tidigare exploaterade områden, snabba internetanslutningar och digitalisering av den offentliga förvaltningen, vilket delvis finansieras genom faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel.

(13) De viktigaste prognoserna i stabilitetsprogrammet för 2024 kan sammanfattas på följande sätt: Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för budgetprognoserna förutspår en real tillväxt i BNP på 1,0 % 2024 och 1,2 % 2025, medan HIKP-inflationen beräknas uppgå till 1,2 % 2024 och 1,8 % 2025. I scenariot med oförändrad lagstiftning beräknas underskottet i de offentliga finanserna minska till 4,3 % av BNP 2024 och till 3,7 % av BNP 2025, medan den offentliga skuldkvoten beräknas öka med 0,5 procentenheter till 137,8 % i slutet av 2024 och därefter öka till 138,9 % i slutet av 2025. Efter 2025 beräknas underskottet i de offentliga finanserna minska till 3,0 % av BNP 2026 och till 2,2 % av BNP 2027. Underskottet i de offentliga finanserna beräknas därför inte överskrida referensvärdet på 3 % av BNP från och med 2026. Efter 2025 beräknas den offentliga skuldkvoten öka ytterligare till 139,8 % 2026 och minska marginellt till 139,6 % 2027.

(14) I kommissionens vårprognos 2024 beräknas BNP i fasta priser öka med 0,9 % 2024 och 1,1 % 2025, och HIKP-inflationen beräknas ligga på 1,6 % 2024 och 1,9 % 2025.

(15) Enligt kommissionens vårprognos 2024 väntas ett underskott i de offentliga finanserna på 4,4 % av BNP för 2024 medan den offentliga skuldkvoten beräknas öka till 138,6 % i slutet av 2024. Den beräknade minskningen av underskottet 2024 återspeglar främst den fullständiga utfasningen av energistödåtgärder och den betydligt lägre budgetkostnaden för skattelättnader för renovering av bostäder (0,25 % av BNP

[19] Den finanspolitiska inriktningen definieras som ett mått på den årliga förändringen av den offentliga sektorns underliggande finanser. Syftet är att bedöma den ekonomiska impulsen från finanspolitiken, både den som finansieras nationellt och den som finansieras genom EU:s budget. Den finanspolitiska inriktningen mäts som skillnaden mellan i) den potentiella tillväxten på medellång sikt och ii) förändringen i primära utgifter exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan (och exklusive tillfälliga covid-19-relaterade krisåtgärder) och inbegripet utgifter som finansieras med icke-återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra unionsmedel.

från omkring 3,50 % 2023), på grund av ändringar i lagstiftningen som också ledde till den statistiska klassificeringen av nya skattelättnader som ”icke betalningsbara” (medan tidigare skattelättnader klassificerades som ”ska betalas”). Ökningen av den offentliga skuldkvoten 2024 återspeglar den kraftiga ökningen av stock-/flödesjusteringen till följd av den fördröjda effekten på kassaflödet av skattelättnaderna för renovering av bostäder 2021–2023. Enligt kommissionens beräkningar väntas den finanspolitiska inriktningen vara kontraktiv och ligga på 3,1 % av BNP 2024.

(16) Enligt kommissionens vårprognos 2024 väntas utgifter motsvarande 0,6 % av BNP finansieras genom icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten för återhämtning och resiliens 2024, jämfört med 0,8 % av BNP 2023. Utgifter som finansieras genom bidrag från faciliteten för återhämtning och resiliens kommer att möjliggöra kvalitativa investeringar och produktivitetshöjande reformer utan att ha någon direkt inverkan på Italiens offentliga saldo och skuldsättning. Enligt kommissionens vårprognos 2024 väntas utgifter motsvarande 1,3 % av BNP täckas genom lån från faciliteten för återhämtning och resiliens 2024, jämfört med 0,3 % av BNP 2023.

(17) Den 14 juli 2023 rekommenderade rådet Italien[20] att säkerställa en försiktig finanspolitik, särskilt genom att begränsa den nominella ökningen av nationellt finansierade primära nettoutgifter[21] under 2024 till högst 1,3 %. När medlemsstaterna genomför sina budgetar för 2023 och utarbetar sina utkast till budgetplaner för 2024 uppmanades de att ta hänsyn till att kommissionen skulle föreslå rådet att inleda underskottsbaserade förfaranden vid alltför stora underskott på grundval av utfallet för 2023. Enligt kommissionens vårprognos 2024 beräknas Italiens nationellt finansierade primära nettoutgifter minska med 2,8 % under 2024[22], vilket är mindre än den rekommenderade maximala ökningstakten. De lägre utgifterna i förhållande till den maximala ökningstakt för nationellt finansierade primära nettoutgifter som rekommenderats motsvarar 2,0 % av BNP 2024. Emellertid var nettoutgifterna 2023 högre än förväntat vid tidpunkten för rekommendationen (2,9 % av BNP). Eftersom rekommendationen för 2024 formulerades som en ökningstakt, måste även baseffekten från 2023 beaktas i efterlevnadsbedömningen. Om nettoutgifterna 2023 hade varit desamma som förväntades vid tidpunkten för rekommendationen skulle ökningstakten för nettoutgifterna under 2024 ha överstigit den rekommenderade ökningstakten med 0,9 % av BNP. Därför görs bedömningen att de nationellt finansierade primära nettoutgifterna riskerar att inte överensstämma fullt ut med rekommendationen.

---

20 Rådets rekommendation av den 14 juli 2023 om Italiens nationella reformprogram 2023 med avgivande av rådets yttrande om Italiens stabilitetsprogram 2023 (EUT C 312, 1.9.2023, s. 105).

21 Primära nettoutgifter definieras som nationellt finansierade utgifter exklusive i) diskretionära åtgärder på inkomstsidan, ii) ränteutgifter, iii) utgifter för konjunkturberoende arbetslöshetsutgifter och iv) engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.

22 Detta tar hänsyn till engångsåtgärder motsvarande 0,04 % av BNP under 2024 relaterade olika källskatter och intäkter från skattebetalare som frivilligt reglerar sina tidigare skattepositioner (*tregua fiscale*) med sänkta sanktioner och böter som kompenseras av insatser i samband med de översvämningar som drabbade Italien i maj 2023 (samt 0,3 % av BNP 2023 avseende olika källskatter och intäkter från skattebetalare som frivilligt reglerar sina tidigare skattepositioner (*tregua fiscale*) med sänkta sanktioner och böter som endast delvis kompenseras av insatser i samband med de översvämningar som drabbade Italien i maj 2023). Den 14 juli 2023 hänvisade rådet också till de förödande översvämningar som drabbade Italien i maj 2023 och enades om att kostnaden för direkt krisstöd i samband med dessa översvämningar skulle beaktas i efterföljande bedömningar av efterlevnaden och i princip anses som engångsåtgärder och tillfälliga åtgärder.

(18) Rådet rekommenderade vidare Italien att avveckla de gällande krisstödsåtgärderna på energiområdet och att använda besparingarna för att minska underskottet i de offentliga finanserna så snart som möjligt under 2023 och 2024. Rådet rekommenderade dessutom Italien, om nya ökningar av energipriset skulle kräva nya eller fortsatta stödåtgärder, att säkerställa att sådana stödåtgärder var inriktade på att skydda utsatta hushåll och företag, var finanspolitiskt överkomliga och bevarade incitamenten till energibesparingar. Enligt kommissionens vårprognos 2024 beräknas nettobudgetkostnaden[23] för stödåtgärderna på energiområdet uppgå till 1,0 % av BNP år 2023 och till 0,0 % år 2024. Om de besparingar som görs till följd av detta används för att minska det offentliga underskottet på det sätt som rådet rekommenderat innebär detta en finanspolitisk anpassning på 1,0 % av BNP år 2024, medan nationellt finansierade primära nettoutgifter[24] ger ett kontraktivt bidrag till finanspolitikens inriktning på 2,7 % av BNP det året. Det senare drivs dock av det kontraktiva bidraget från andra kapitalutgifter motsvarande 3,2 % av BNP, vilket främst beror på den ovannämnda kraftiga minskningen av subventioner i samband med skattelättnaderna för renovering av bostäder 2024. Samtidigt beräknas bidraget från nationellt finansierade primära löpande nettoutgifter till den finanspolitiska inriktningen, som påverkas av utfasningen av de nuvarande energistödåtgärderna, bli expansivt med 0,4 % av BNP, vilket tyder på att besparingarna på 0,8 % av BNP från dessa nuvarande energistödåtgärder används fullt ut till en expansiv politik som ökar de löpande nettoutgifterna under 2024, inbegripet sänkningar av skattekilen på arbete. Krisstödsåtgärderna på energiområdet förväntas vara avvecklade så snart som möjligt under 2023 och 2024. Detta överensstämmer med rådets rekommendation. De besparingar som görs till följd av detta beräknas inte användas fullt ut för att minska det offentliga underskottet. Detta riskerar att inte överensstämma med rådets rekommendation.

(19) Rådet rekommenderade vidare Italien att även upprätthålla nivån på nationellt finansierade offentliga investeringar och säkerställa ett effektivt utnyttjande av bidrag från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel för att i synnerhet främja den gröna och den digitala omställningen. Enligt kommissionens vårprognos 2024 beräknas de nationellt finansierade offentliga investeringarna uppgå till 2,8 % av BNP 2024, jämfört med 2,9 % av BNP 2023[25]. Detta överensstämmer med rådets rekommendation. Offentliga utgifter som finansieras med inkomster i form av EU-medel – däribland bidrag från faciliteten för återhämtning och resiliens – förväntas i sin tur under 2024 att minska till 0,8 % av BNP (från 1,2 % av BNP år 2023), främst i förhållande till React-EU.

(20) Baserat på de politiska åtgärder som är kända vid stoppdatumet för prognosen och vid oförändrad politik förutses i kommissionens vårprognos 2024 ett underskott i de offentliga finanserna på 4,7 % av BNP 2025. Det ökade underskottet 2025 återspeglar

---

23 Siffran anger den årliga budgetkostnaden för dessa åtgärder, inklusive inkomster och utgifter och, i tillämpliga fall, exklusive intäkter från skatter på energileverantörers oförutsedda vinster.

24 Detta bidrag mäts som förändringen i offentliga primära utgifter, exklusive i) den stegvis ökande effekten av diskretionära inkomståtgärder på budgeten, ii) engångsutgifter, iii) konjunkturberoende arbetslöshetsutgifter samt iv) utgifter som finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel, i förhållande till den genomsnittliga potentiella tillväxten i BNP i löpande priser på medellång sikt (tio år), uttryckt i procent av BNP i löpande priser.

25 Vid avrundning med en decimal är skillnaden mellan nationellt finansierade offentliga investeringar mellan 2024 och 2023 0,0.

främst den förväntade förlängningen av sänkningarna av skattekilen på arbete och en ytterligare ökning av ränteutgifterna. Den offentliga skuldkvoten väntas öka ytterligare till 141,7 % i slutet av 2025. Den beräknade ökningen av skuldkvoten under 2025 återspeglar främst en mindre gynnsam ränte-tillväxtdifferens och en skuldökande stock-/flödesjustering till följd av den fördröjda effekt som de statligt stödda bostadsrenoveringarna har på kassaflödet.

(21) Italiens skatteintäkter i förhållande till BNP är relativt höga jämfört med jämförbara medlemsstater, och huvudbidraget kommer från beskattning av arbete. Efter att parlamentet godkänt en lag som ger ett brett mandat att reformera skattesystemet antog regeringen flera genomförandedekret. De åtgärder som hittills antagits tar dock inte itu med de viktigaste utmaningarna inom skattesystemet, och sänkningarna av skattekilen på arbete, som endast är lagstadgade fram till 2024 och finansieras genom tillfälliga bestämmelser, är tämligen begränsade i omfattning. Utvidgningen av systemet för schablonbeskattning, som nu även omfattar egenföretagare, försämrar dessutom skattesystemets övergripande rättvisa och effektivitet genom att minska omfördelningen, gynna vissa kategorier av skattebetalare och hämma företagens tillväxt. Även om flera viktiga åtgärder som rör skatteförvaltning och förenklingar av skattereglerna genomförs som en del av återhämtnings- och resiliensplanen, såsom förifyllda momsdeklarationer, riskerar andra åtgärder som nyligen vidtagits att få negativa effekter på efterlevnaden av skattereglerna. Det rör sig bland annat om femårsperioden för indrivning av skatteskulder, de sänkta sanktionerna för skatteundandragande och underlåtenhet att betala sociala avgifter samt förlängningen av åtgärder som liknar skatteamnesti. Det krävs också en noggrann övervakning av hur efterlevnaden av skattereglerna påverkas av systemet med förhandsöverenskommelser mellan skattebetalarna och förvaltningen avseende småföretags skatteskulder. För att få till stånd en mer strukturell och tillväxtvänlig reform av skattesystemet skulle det krävas en budgetneutral omfördelning av skattebördan från produktiva faktorer till andra källor som är mindre skadliga för tillväxten. I detta avseende finns det ännu inga närmare uppgifter om den planerade rationaliseringen av momsen, samtidigt som uppdateringen av taxeringsvärdena, som till övervägande del är inaktuella och avviker från marknadsvärdena, inte behandlas i den lag som möjliggjorde skattereformen. Vidare har betydande intäktsförluster observerats i samband med offentliga koncessioner, inklusive stränder. Trots att intäkterna från miljöskatter är relativt höga skulle Italiens skattesystem kunna stödja den gröna omställningen på ett bättre sätt, särskilt genom att man anpassar beskattningen till koldioxidutsläppen från olika energikällor och fordon, även tjänstebilar.

(22) I enlighet med artikel 19.3 b i förordning (EU) 2021/241 och kriterium 2.2 i bilaga V till samma förordning ska återhämtnings- och resiliensplanen omfatta ett stort antal ömsesidigt förstärkande reformer och investeringar som ska vara genomförda senast 2026. De förväntas bidra till att effektivt ta itu med alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i relevanta landsspecifika rekommendationer. Inom denna snäva tidsram är det viktigt att snabbt gå vidare med ett effektivt genomförande av planen, inbegripet REPowerEU-kapitlet, för att stärka Italiens konkurrenskraft på lång sikt genom den gröna och den digitala omställningen, samtidigt som social rättvisa säkerställs. För att fullgöra åtagandena i planen senast i augusti 2026 är det viktigt att Italien fortsätter att genomföra reformer och påskyndar investeringar genom att ta itu med förseningar och samtidigt säkerställa en stark administrativ kapacitet. I synnerhet investeringarna är i hög grad koncentrerade till slutet av genomförandet av återhämtnings- och resiliensplanen och kräver därför särskild uppmärksamhet. Att lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter, det civila samhället och

andra berörda parter deltar på ett systematiskt sätt är fortsatt avgörande för att säkerställa ett brett egenansvar för ett framgångsrikt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen.

(23) Som del av halvtidsöversynen av sammanhållningspolitiken, i enlighet med artikel 18 i förordning (EU) 2021/1060, är Italien skyldigt att se över varje program senast mars 2025, med beaktande av bland annat de utmaningar som konstaterades i de landsspecifika rekommendationerna 2024 liksom landets nationella energi- och klimatplan. Denna översyn utgör grunden för den slutgiltiga tilldelningen av de EU-medel som ingår i varje program. Även om Italien har gjort framsteg i genomförandet av sammanhållningspolitiken och den europeiska pelaren för sociala rättigheter kvarstår det utmaningar och regionala skillnader mellan de centrala och norra delarna och de södra delarna av landet. Det är avgörande att genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen påskyndas och att den administrativa kapaciteten, på nationell nivå och särskilt på regional nivå, samtidigt stärks. De överenskomna prioriteringarna för programmen är fortsatt relevanta. Utöver åtgärderna för administrativ kapacitet är det särskilt viktigt att snabbt genomföra investeringar i forskning, innovation och konkurrenskraft, särskilt i mindre utvecklade regioner, parallellt med planer för infrastrukturutveckling och regionala strategier för smart specialisering. Italien bör fortsätta att höja kvaliteten på viktiga offentliga tjänster i landets södra delar, särskilt vatten- och avfallstjänster, bland annat genom att ge stöd åt enskilda operatörer på regional nivå. Det är fortfarande viktigt att främja kompetensutveckling och omskolning, bland annat för den gröna omställningen, genom att öka andelen personer med högre utbildning och andelen vuxna som deltar i utbildning. En fortsatt prioritering är att minska antalet unga som varken arbetar eller studerar genom att förbättra utbildningssystemet och bättre rikta de aktiva arbetsmarknadsåtgärderna, särskilt i de södra delarna av landet. Dessutom är det nödvändigt att fortsätta att stödja sysselsättningen bland kvinnor genom att öka utbudet av ekonomiskt överkomlig barnomsorg av god kvalitet för de yngsta barnen. Italien skulle också kunna utnyttja den europeiska plattformen för strategisk teknik för att stödja omställningen av industriella ekosystem, särskilt i landets södra delar. Verkningsfulla insatser skulle kunna omfatta en integrerad industripolitik som stöder utveckling och tillämpning av strategisk teknik, särskilt inom områdena digital innovation, ren energi och resurseffektivitet och i synnerhet i de sektorer som har en stark närvaro i de södra delarna, till exempel fordons- och flygindustrierna. Den strategiska planen för den nya gemensamma särskilda ekonomiska zonen för landets södra delar skulle kunna bli en enhetlig ram för att främja företagsinnovation och produktivitet genom att man riktar in sig på kritiskt viktiga projekt och stärker integrationen i värdekedjorna.

(24) Utöver de ekonomiska och sociala utmaningar som hanteras med hjälp av återhämtnings- och resiliensplanen och andra EU-medel står Italien inför flera andra utmaningar i samband med beskattning, demografi, inbegripet dess konsekvenser för den finanspolitiska hållbarheten, industristrategin och konkurrenspolitiken.

(25) Italien hör till de EU-medlemsstater som har den äldsta befolkningen, de lägsta födelsetalen och en högre genomsnittsålder för förstföderskor. Nettomigrationen är fortfarande positiv, men uppväger inte längre de låga födelsetalen. Till följd av detta fortsätter befolkningen i arbetsför ålder att krympa, vilket begränsar den potentiella tillväxten. En ogynnsam demografisk utveckling förväntas öka pensionsutgifterna som andel av BNP fram till 2040, vilket ytterligare förvärras av de system för förtida uttag av pension som införts de senaste åren. På längre sikt förväntas pensionsutgifterna

gradvis minska, bland annat till följd av 2011 års pensionsreform, förutsatt att den genomförs fullt ut, vilket inbegriper att begränsa systemen för förtida uttag av pension. En starkare och mer inkluderande arbetsmarknad för kvinnor och unga kan i kombination med högre arbetskvalitet, bland annat i form av minskad fattigdom bland förvärvsarbetande, bättre tillgång till socialt skydd för arbetstagare med atypisk anställning, bidra till att mildra den demografiska utmaningen. I detta syfte kan också familjepolitik, bland annat åtgärder för att främja balansen mellan arbete och privatliv, lika möjligheter samt tillgängliga omsorgstjänster av hög kvalitet, spela en viktig roll. Vidare skulle migration också kunna användas för att motverka den demografiska nedgången, särskilt på kort och medellång sikt. Även om de åtgärder som vidtogs 2024 innebär att fler tredjelandsmedborgare får komma till Italien och att det är lättare att erkänna utbildningar från andra länder krävs det fortfarande en övergripande strategi för att locka och behålla högutbildade arbetstagare och studenter om man ska kunna bekämpa kompetensflykten och motverka den demografiska utvecklingen. I detta sammanhang skulle alla dessa åtgärder också bidra till en uppåtgående social konvergens, i linje med kommissionens avdelningars analys i andra steget som bygger på inslagen i ramen för social konvergens[26].

(26) Ekonomin i landets södra delar bidrog till återhämtningen efter covid-19-krisen. Trots detta präglas de södra regionerna fortfarande av ekonomisk verksamhet som har lägre förädlingsvärde än i de centrala och norra regionerna. Exporten från de södra delarna väntas dessutom påverkas särskilt av insatserna för att minska koldioxidutsläppen. Den ekonomiska verksamheten i de södra delarna stöds av flera politiska åtgärder, särskilt skatteincitament. År 2023 inrättade Italien en gemensam särskild ekonomisk zon för landets södra delar och överförde ansvaret för de tidigare zonerna till ett enda organ inom det italienska regeringskansliet. Den strategiska planen för denna zon har ännu inte godkänts. Faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel bidrar till investeringar och reformer i landets södra regioner. Det behövs en industri- och utvecklingsstrategi för de södra delarna av landet för att bättre rikta befintliga politiska åtgärder och öka mervärdet av EU-investeringar och nationella investeringar. I detta avseende har landets södra delar betydande potential inom ett antal sektorer, såsom logistik i Medelhavsområdet och värdekedjor för förnybar energi. Det är också viktigt att stärka kopplingarna mellan vetenskap och näringsliv för att omvandla vetenskaplig kunskap till praktiska lösningar och på så sätt blåsa nytt liv i industrin och ge de södra delarna utrymme i de globala värdekedjorna. I detta syfte kommer det att vara avgörande att ytterligare institutionalisera tekniköverföringskontorens roll, särskilt i de södra delarna, till exempel genom att stärka den administrativa kapaciteten. Kartläggningen och urvalet av dessa strategiska sektorer i en utvecklingsstrategi är en viktig faktor för att öka konkurrenskraften i de södra regionerna, vilket har en positiv inverkan på nationell nivå. Genom att rikta befintliga politiska åtgärder och styra planerade investeringar mot dessa sektorer kan de ekonomiska effekterna öka ytterligare.

(27) Förbättringar i företagsklimatet kan underlätta entreprenörskap, och bättre konkurrensförhållanden kan gynna effektivare resursfördelning och leda till ökad konkurrenskraft och produktivitetsvinster. Ökad konkurrens och förbättrad sektorsreglering kan också gynna konsumenterna och förbättra de offentliga finanserna, vilket kan bidra till att hantera de sårbarheter som förekommer i Italien i form av en hög offentlig skuldsättning och en svag produktivitetstillväxt, vilket nämns

[26] SWD(2024) 132 final.

i skäl 10. Den årliga konkurrenslagen från 2022, som antogs i december 2023, måste nu genomföras ordentligt. I enlighet med italiensk lagstiftning planeras det i den italienska återhämtnings- och resiliensplanen att en konkurrenslag ska antas på årsbasis. Det specificeras dock inte vilka sektorer som ska omfattas av den årliga konkurrenslagstiftningen. Ett lagstiftningsinitiativ är särskilt motiverat för detaljhandeln, särskilt när det gäller bestämmelserna om öppnande av butiker och säljfrämjande åtgärder, för reglerade yrken, särskilt för att skapa bättre förutsättningar för att kunna utöva dessa yrken, samt för järnvägssektorn, eftersom tilldelningen av kontrakt för regionala transporter och intercitytjänster måste vara konkurrensutsatt. Enligt den italienska konkurrensmyndigheten kvarstår dessutom betydande konkurrenshinder inom ett antal andra sektorer, såsom posttjänster, läkemedel, handelskamrar och privata hyrbilstjänster.

Mot bakgrund av de nära inbördes kopplingarna mellan ekonomierna i euroområdet och deras totala bidrag till Ekonomiska och monetära unionens funktion, rekommenderade rådet 2024 att medlemsstaterna i euroområdet vidtar åtgärder, inbegripet genom sina återhämtnings- och resiliensplaner, för att genomföra rekommendationen om euroområdets ekonomiska politik. För Italien bidrar rekommendationerna 1, 2, 3 och 4 till genomförandet av den första, andra, tredje och fjärde rekommendationen för euroområdet.

(28) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och dess slutsats om förekomsten av obalanser återspeglas rekommendationerna enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 i rekommendationerna 1, 2, 3 och 4 nedan. Den politik som avses i rekommendation 1 bidrar till att hantera sårbarheter med koppling till hög offentlig skuldsättning. De politiska åtgärder som avses i rekommendationerna 2, 3 och 4 bidrar till att åtgärda sårbarheter kopplade till svag produktivitetstillväxt, vilket i förlängningen stöder potentiell BNP-tillväxt och därmed också bidrar till att följa rekommendation 1. Rekommendationerna 1, 2, 3 och 4 bidrar både till att hantera obalanser och till att genomföra rekommendationen för euroområdet i enlighet med skäl 27.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Italien att 2024 och 2025 vidta följande åtgärder:

1. Lämna in den medelfristiga finans- och strukturpolitiska planen i god tid. I linje med kraven i den reformerade stabilitets- och tillväxtpakten begränsa ökningen av nettoutgifterna[27] 2025 till en nivå som är förenlig med att hålla den offentliga bruttoskulden på en sannolikt nedåtgående bana på medellång sikt och minska det offentliga underskottet mot fördragets referensvärde på 3 % av BNP. Göra skattesystemet mer tillväxtfrämjande, med fokus på att minska skattekilen på arbete och i linje med målen för offentligfinansiell hållbarhet, bland annat genom att minska skatteutgifter och uppdatera taxeringsvärden till marknadsvärden, samtidigt som rättvisa och progressivitet säkerställs och den gröna omställningen stöds.

2. Stärka den administrativa kapaciteten att förvalta EU-medel, påskynda investeringar och bibehålla takten i genomförandet av reformer. Åtgärda förseningar för ett fortsatt snabbt och effektivt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen, inbegripet

[27] Enligt artikel 2.2 i förordning (EU) 2024/1263 är nettoutgifter offentliga utgifter efter avdrag för ränteutgifter, diskretionära åtgärder på inkomstsidan, utgifter för unionsprogram som till fullo motsvaras av inkomster i form av unionsmedel, nationella utgifter för samfinansiering av program som finansieras av unionen, konjunkturberoende delar av utgifter för arbetslöshetsersättning samt engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.

REPowerEU-kapitlet, för att säkerställa att reformer och investeringar är genomförda senast till augusti 2026. Påskynda genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen. Inom ramen för halvtidsöversynen fortsätta att fokusera på de överenskomna prioriteringarna, samtidigt som man beaktar de möjligheter som den europeiska plattformen för strategisk teknik erbjuder för att förbättra konkurrenskraften.

3. För att mildra effekterna på den potentiella tillväxten, ta itu med negativa demografiska trender, bland annat genom att locka till sig och behålla högkvalificerade arbetstagare och genom att ta itu med utmaningar på arbetsmarknaden, särskilt när det gäller kvinnor, ungdomar och fattigdom bland förvärvsarbetande, särskilt arbetstagare med atypiska anställningsavtal.

4. Fastställa en industri- och utvecklingsstrategi för att minska den territoriella klyftan, genom att rationalisera de nuvarande politiska åtgärderna och ta hänsyn till såväl viktiga infrastrukturprojekt som strategiska värdekedjor. Åtgärda konkurrensbegränsningar, särskilt inom detaljhandelssektorn, reglerade yrken och järnvägssektorn.

Utfärdad i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande